

ÄLDREOMSORGEN I JOMALA

8.10.2020

Målsättningen inom kommunens äldreomsorg är en god och säker äldreomsorg byggd på livskvalitet och med möjlighet att bo kvar i det egna hemmet. Genom hälsofrämjande insatser och rehabiliterande arbetssätt tas klientens egna styrkor tillvara samtidigt som förutsättningarna för bevarandet av kvarvarande funktionsförmåga förstärks.

Rättighet till hemservice, boendeservice och institutionsboende stadgas i socialvårdslagen (FFS 710/1982, ÅFS 1995:101, ÅFS 2003:79) och socialvårdsförordningen (FFS 607/1983, ÅFS 1995:103) för dem som är i behov av äldreomsorg. Socialvårdslagen förpliktar kommunen att ge service och omsorg till den som är i behov av den. Den service som kommunen erbjuder styrs utgående från de resurser som kommunen har.

Övergripande målsättningar och värderingar inom äldreomsorgen i Jomala

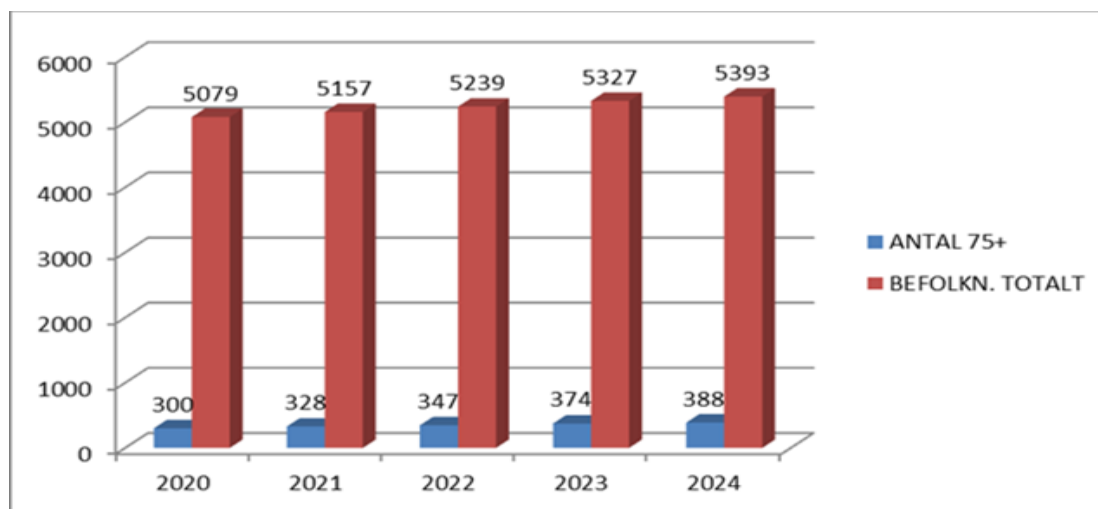
Alla ska behandlas lika och äldreomsorg ska vara tillgänglig för alla som har rätt till den, oberoende kön, socioekonomisk status, kulturell eller etnisk bakgrund. Detta utgör grunden för Jomala kommuns äldreomsorg. Alla människors lika värde respekteras och de äldre ska ges möjlighet att delta i planeringen samt medbestämmanderätt vid beslut och givande av omsorgstjänster.

Jomala kommun strävar i enlighet med landskapets riktlinjer efter att minst 90 % av de personer som fyllt 75 år ska ha möjlighet att bo i eget hem. Kommunen satsar på hälsofrämjande insatser för att främja trygghet i hemmet och såväl fysiskt, psykiskt som socialt välbefinnande. Insatserna inom öppenvården ska vara tillräckliga och av god kvalitet.

Kommunens hemservice har formulerat en gemensam värdegrund, som används som ett arbetsredskap och kvalitetssäkring av vården och omsorgen. Den gemensamma värdegrunden lyfter fram etiska och professionella riktlinjer samt omfattar förhållningssätt såväl till klienter som anhöriga, arbetskamrater och arbetsgivare.

Befolkningsstruktur

Befolkningsstrukturen i Jomala skiljer sig från de övriga åländska kommunerna genom att Jomala har en förhållandevis ung befolkning, antalet barnfamiljer är stort och 23,2 % av befolkningen är under 15 år. Enligt prognos från ÅSUB kommer Jomala 2020 ha en total befolkning på 5 079 invånare, med inflyttningsrörelsen inräknad. Av dessa beräknas 300 personer vara över 75 år, vilket motsvarar 5,91 % av totala befolkningens mängd. På 10 år beräknas antalet personer över 75 år stiga till 485, motsvarande 8,35 % av totala befolkningens mängd.

Förebyggande insatser

Hälsofrämjande hembesök

I samarbete med Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) erbjuds alla 75 år fyllda av Jomala kommuns invånare s.k. hälsofrämjande hembesök med möjlighet att diskutera frågor kring hälsa, livskvalitet och vardagsliv. Information, råd och stöd tilldelas vad gäller bland annat kost, motion, hjälpmedel och trygghet i bostaden, liksom information om olika stödmöjligheter, sociala serviceformer och rättigheter.

Rehabiliterande arbetssätt

Hemsvicen tillämpar ett rehabiliterande arbetssätt som går ut på att stödja, motivera och uppmuntra klienten att klara sig så självständigt som möjligt. Det rehabiliterande arbetssättet utgår alltid ifrån klientens egen vilja och dagsform med syfte att ta tillvara på klientens egna resurser och möjligheter. Personalen hjälper med det klienten inte klarar av själv. För mycket hjälp kan göra att musklerna i kroppen försvagas, blir stelare och leder i förlängningen till ett ökat hjälpbehov och sämre livskvalitet.

Trygghetstelefon

Med trygghetstelefon ökar den relativa tryggheten i hemmet genom att man snabbt kan komma i kontakt med hemservicepersonalen dygnet runt. Trygghetstelefon får endast användas vid oförutsedda situationer som vid plötslig sjukdom, fall eller annan brådskande anledning. Alla larm i Jomala är direkt kopplade till hemsvicen som i sin tur gör bedömningen om vidare larm till larmcentralen.

Färdtjänst

Färdtjänst som grundar sig på socialvårdsförordningen (FFS 607/1983) är en stödform inom hemsvicen. Färdtjänstresorna är avsedda att användas för nödvändiga resor och fritidsresor i det dagliga livet. Resenären beviljas högst 8 enkelresor/månad.

Målsättningen med färdtjänst är att främja socialt umgänge och möjliggöra att klienten fortsättningsvis kan utträta ärenden självständigt utanför hemmet. Genom att anordna servicen vill kommunen tillmötesgå individuella hjälpbehov.

Aktiviteter

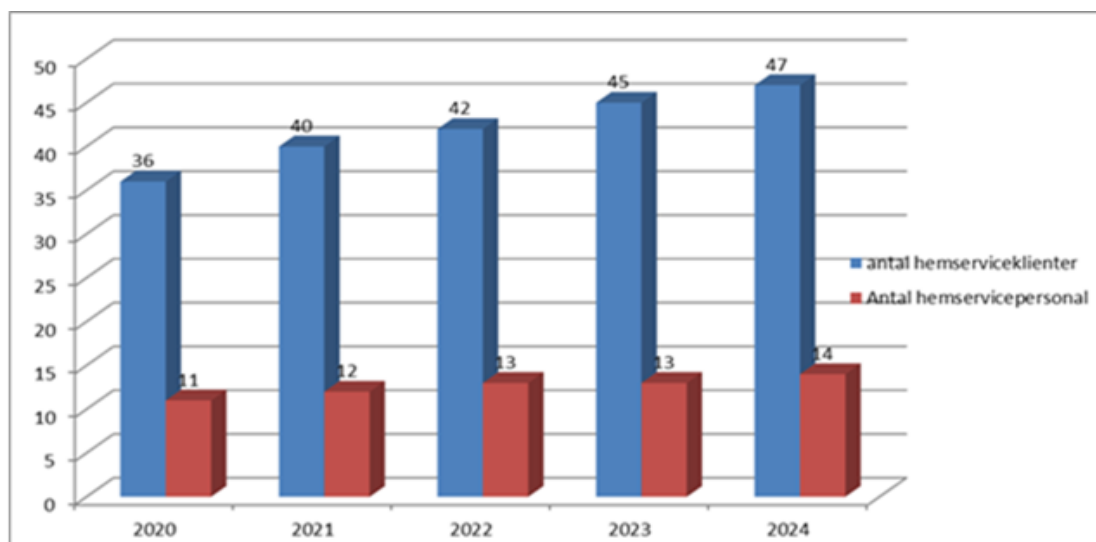
Vid kommunens servicehus Rönngården anordnas en hel del aktiviteter ledda av frivilligorganisationer och församlingen som är öppna för alla kommuninvånare. För koordinering och komplettering av det befintliga utbudet inrättades och tillsattes i kommunen under 2019 en ny befattning som aktivitetskoordinator. Aktivitetskoordinatören har sitt fokus i det förebyggande arbetet att främja såväl det fysiska som det psykosociala välbefinnandet. Utöver gruppaktiviteterna på Rönngården anordnas individanpassade aktiviteter för hemmaboende äldre samt vid behov hemmarehabilitering.

Dagverksamhet för minnessjuka

Dagverksamhetsplatser för minnessjuka köps av Oasen boende- och vårdcenter. Oasens dagverksamhet verkar i förebyggande och upprätthållande syfte för personer med minnessjukdom samt i avlastande syfte för anhöriga och närstående vårdare. I dagverksamheten strävar man till att ta hänsyn till de enskilda deltagarnas behov.

Service som stöder boendet i eget hem

I relation till befolkningsprognosen kan man med hjälp av vårddyngdsmätningens instrumentet RAI (Resident Assessment Instrument) prognostisera behovet av personal inom öppenvården. RAI utgår från en dimensionering om 0,3 – 0,35 (personal/klient) i relation till antalet klienter.

Hemsvicen i Jomala är välutvecklad med möjlighet till dygnet runt-omsorg både fysiskt och via e-hemservice/Äldreomsorg på Distans (ÄIDis). Stödtjänsterna kompletterar den traditionella hemsvicen.

Hemservice kan erbjudas till personer som p.g.a. nedsatt funktionsförmåga av olika anledningar har svårigheter med att klara av sysslorna som hänför sig till normal livsföring. Funktionsförmågan kan vara nedsatt antingen tillfälligt eller permanent. Hemservice kan även erbjudas som komplement till närståendevården för att stöda vårdgivaren i dennas uppdrag för den vårdbehövande.

Var och en har rätt att få en bedömning av sitt servicebehov, om det inte är uppenbart onödigt att göra en bedömning.

Vård- och serviceplan

En vård- och serviceplan upprättas för alla klienter inom hemservicen och fungerar som en grund för hemserviceavgiften. Av planen ska framgå den sökandes:

- Fysiska och psykiska funktionsförmåga samt sociala situation
- Den äldres stödnätverk och anhörigas delaktighet i omsorgen
- Minnesfunktionerna
- Hem- och närmiljön, tillgänglighet till service
- Olika riskfaktorer

Den som ansöker om sociala tjänster har alltid rätt att erhålla ett skriftligt beslut med möjlighet att söka ändring i beslutet.

Hjälp till äldre och handikappade

Hemservicen handlar om att ombesörja den vårdbehövandes individuella omvårdnadsbehov och välbefinnande i sin helhet. Tjänsterna omfattar bl.a. utförandet av mathushållnings- och hemskötselsuppgifter, sörjandet för den vårdbehövandes personliga hygien, hjälp med toalettbesök, på- och avklädning samt läkemedelsdistribuering. I samråd med kommunens aktivitetskoordinator ska hemservicen tillse vårdbehövandes behov av socialt umgänge, aktivering och utevistelse samt bistå med uträttandet av ärenden utanför hemmet. Vidare ska förhållandena i hemmet ordnas så att den vårdbehövande kan komma tillrätta ensam under de tider personen inte erhåller hemservice samt se till att en tillräcklig hygiennivå bibehålls i hemmet.

Hjälp till barnfamiljer

Hemservice till barnfamiljer ska alltid vara målinriktad och för viss tid. Hemservice verkställs alltid i samarbete med familjen. Hjälpen till barnfamiljer handlar om att stödja familjen i vardagen med sådant som familjen p.g.a. olika omständigheter inte klarar av eller behöver stöd för att utföra. Hjälpen kan handla om:

- Hjälp med hushållssysslor
- Hjälp med att uträtta ärenden
- Annat som hör till familjens vardag

Syftet med hemservice till barnfamiljer är att förstärka familjens resurser, och fungerar samtidigt som en förebyggande åtgärd till barnskydd.

Äldreomsorg på Distans (ÄIDis)

Äldreomsorg på Distans drivs idag som en kommunal service i samarbete med 8 åländska kommuner där Jomala står som huvudman.

ÄIDis är en digital form av äldreomsorg som används som komplement till den traditionella hemservicen eller som dagcenterverksamhet i form av interaktiva hälsofrämjande/rehabiliterande program, aktiviteter och föreläsningar.

ÄIDis kan erbjudas när det handlar om att påminna klienten om att ta mediciner, äta eller en tid som ska passas, när klientens behov av tillsyner är fler än kommunen har möjlighet att tillgodose eller kortvarigt som extra trygghet t.ex. vid hemkomst efter en sjukhusvistelse. Hemservicen kan även erbjuda den traditionella tjänsten natttillsyn på ett helt nytt sätt genom användning av nattkamera/tilläggsutrustning för ÄIDis. Natttillsyn via kamera, som ser i mörker, ger trygghet på natten utan störande fysiska besök och är en miljö- och resurseffektiv tjänst.

Som kompletterande tjänst inom den traditionella hemservicen, liksom i hälsofrämjande syfte, erhålls ÄIDis kostnadsfritt för en provperiod om 6 månader samt varaktigt om man som klient är äldre än 80 år.

Närståendevård

Med närståendevård avses vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person som ordnas i den vårdbehövandes hem med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

Skillnaden mellan närståendevård och ömsesidig hjälp som anhöriga eller närstående personer ger varandra är att närståendevården är mycket bindande och krävande, dvs. en dygnet runt-vård eller fortlöpande daglig vård. Närståendevård består av ett vårdarvode, kompletterande hälso- och socialtjänster till den vårdbehövande och stöd till närståendevårdaren.

För närvarande har Jomala kommun 19 avtal om stöd för närståendevård i åldersklassen 65 år eller äldre.

Boendeservice

När öppenvårdens resurser inte längre kan garantera en trygg omsorg om den äldre bör enligt 39 § socialvårdslagen omsorg erbjudas vid en boendeenhet. Grunden för beslutet utgör den äldres vilja och önskemål tillsammans med det faktiska behovet. Bedömningen görs i samråd med flera professioner.

Rönngården

Kommunens servicehus Rönngården omfattar 15 handikappanpassade lägenheter i varierande storlek.

Kommunkansliet
Godbyvägen 448
Jomala
info@jomala.ax

Postadress
Pb 2
22 151 Jomala

Telefon: 018 - 329 10
Telefax: 018 - 329 115
E-post:

Rönngårdens servicehus är avsett för pensionärer som vid ansökningstillfället har Jomala kommun som hemort. Boende vid Rönngårdens servicehus beviljas enligt behovsprövning. Av följande orsaker, efter ansökan och när lediga lägenheter finns att tillgå, kan boende vid Rönngårdens servicehus beviljas:

- Den nuvarande bostaden utgör hinder för ett självständigt liv, t.ex. brist på handikappvänlighet eller liknande.
- Den nuvarande bostaden utgör risk för social isolering, ensamhet och otrygghet.
- Den nuvarande bostaden ligger avlägset från servicepunkterna.

Effektiverat serviceboende (ESB)

Ett effektiverat serviceboende är avsedd för personer i behov av dygnet runt omsorg och/eller övervakning. Jomala kommun köper sina ESB-platser av Oasen boende- och vårdcenter. Avdelningen ESB Liljans strävan är att skapa trygghet och trivsel i en hemlik miljö där de boende uppmuntras till aktiviteter som främjar den fysiska och mentala hälsan.

Folkhälsans gruppboende Linden

Jomala kommun köper vårdplatser från Folkhälsans grupphem Linden, som är ett resurserat dygnet runt-boende (ESB-demens) med nio platser för personer med minnessjukdom. Det praktiska arbetet förverkligas genom ett rehabiliterande arbetssätt och egenvårdarsystem. Klientens individualitet, självbestämmanderätt, livssyn och livserfarenhet respekteras.

Institutionsvård

Institutionsboende är avsett för personer vars omsorg kräver kontinuerlig övervakning och/eller omfattande medicinsk vård som inte kan fullgöras genom öppenvårdens resurser.

Jomala kommun har i dagsläget avtal om 15 institutionsplatser med Oasen. Vårdplats kan beviljas permanent eller för en period i syfte att rehabilitera och förstärka funktionsförmågan efter en sjukhusvistelse. Även intervallvård kan tillämpas.